BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul al 57-lea
10 Pagini

EXEMPLARUL { în țară 2 lei / în străinătate 6 lei
Taxa poștală plătită în numerar conform aprobării Dir. G-le P. T. T. Nr. 24.4/1939

Nr. 233 Duminică 25 August 1940
10 Pagini
P 1111

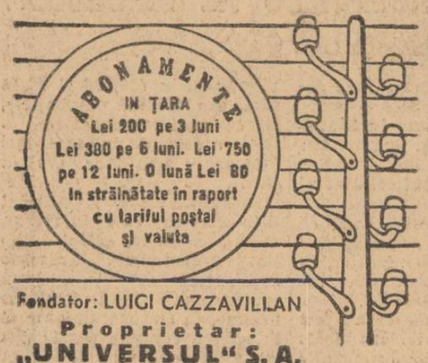
ABONAMENTE
IN ȚARA
Lei 200 pe 3 luni
Lei 380 pe 6 luni. Lei 750 pe 12 luni. O lună Lei 80
In străinătate în raport cu tariful poștal și valuta

Fondator: LUIGI CAZZAVILLAN
Proprietar:
„UNIVERSUL" S. A.
Inscris sub Nr. 160 Trib. Ilfov

UNIVERSUL

CELE DIN URMA ȘTIRI DIN LUMEA INTREAGA, TELEGRAFICE ȘI TELEFONICE
REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: BUCUREȘTI, STR. BREZOIANU No. 23-25
CENTRALA TELEFONICA A ZIARULUI: 3.30.10; SECRETARIATUL DE REDACȚIE: 3.30.15

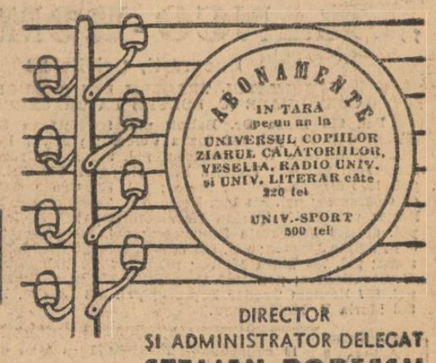

DIRECTOR
ȘI ADMINISTRATOR DELEGAT
STELIAN POPESCU

ALCOOLISMUL IN RĂZBOI

O scurtă știre, transmisă deunăzi de corespondentul din Geneva al unei agenții și trecută desigur neobservată de ochiul grăbit sau distrat al cititorului nostru de ziare, ne informa că guvernul francez a hotărît, în cursul unuia din ultimele sale consilii, să deschidă lupta împotriva abuzului de alcool, care a luat proporții îngrijorătoare. Ministrul familiei și al tineretului din Franța, d. Ybarnegaray, a și dat urmare acestei hotăriri, întocmind un proiect în acest sens, care după ce va fi supus aprobării consiliului de miniștri, va intra imediat în vigoare.

Formulată în stilul succint al telegramelor obicinuite, e natural ca știrea să nu fi deșteptat un interes deosebit pentru cei cari și-au oprit un moment privirile asupra ei.

Pentru cei preveniți, însă, ea actualizează un nou dureros capitol din grelele încercări la care este supus de câtva timp poporul francez: proporțiile pe care le-a luat abuzul de alcool în toate straturile populației și mai ales în rândurile trupelor, dela intrarea Franței în război. Despre efectele alcoolizării aproape în massă, dar mai ales despre efectele abuzului de alcool din armata franceză s'au ocupat în termeni alarmanți atât presa din teritoriul ocupat cât și cea din teritoriul neocupat. „Le Temps" a arătat, cu amănunte impresionante, că în primele luni ale războiului s'a observat o adevărată epidemie de otrăvire cu alcool, dela soldat la subofițer și până la ofițeri superiori.

La încordarea nervoasă, în care fatal trăiau trupele, în așteptarea izbiturii dintr'o parte sau alta, otrava alcoolului venia să sporească și mai mult tensiunea nervoasă, zdruncinând echilibrul sufletesc al ostașilor și împingându-i la sleire și la demoralizare înainte chiar ca forțele în prezență să se fi angajat în lupte propriu zise.

De altfel chiar și în cursul precedentului război s'a putut constata că procentul alcoolicilor internați în spitale a fost cu 20 la sută mai ridicat decât acel din anii de după război. Faptul a fost confirmat de neurologi, cât și de tribunalele militare.

E locul să subliniem aci, că, în schimb, germanii s'au dovedit și în această privință diligenți și metodici. Preocupați în grad superlativ de moralul trupei și știind că dacă acest moral se poate întreține cu foc sacru și cu entuziasm, el este și mai asigurat prin hrană bună și la timp, au pus toată grija și toate sforțările pe desăvârșirea aprovizionării și pe întreținerea sănătății fizice și morale a ostașilor. Recursul activ la folosirea vitaminelor în prepararea alimentației trupelor a putut asigura vigoarea, rezistența, vioiciunea, toată prospețimea de curaj, de inițiativă și de faptă a soldatului german, care s'a dovedit capabil în manifestări colective cât și în manifestări individuale de fapte de arme cu adevărat supraomenești.

Sunt două exemple izbitoare, din care nu ne rămâne decât să tragem învățătura practică. Și aceasta nu numai pentru vremurile de descumpănire generală ale războiului, ci și pentru cele de pace, când trebue să ne preocupe în deosebi problema alcoolismului la sate și grija pentru supraveghierea tineretului, în rândurile căruia — dintr'un snobism idiot — a început dela o vreme să prindă rădăcini patima consumului de alcool.

TUNURILE GERMANE
CU TIR LUNG AU TERMINAT PREGĂTIRILE PENTRU BOMBARDAREA ANGLIEI

Prin telefon dela corespondentul nostru particular

Berlin, 22. — Cu toate că ultimul comunicat german nu anunță nici o acțiune războinică de prea mare importanță, se comunică din altă sursă bine informată, că noulle tunuri cu tir lung instalate de Germania pe coasta Canalului Mânecii ar fi terminat tirul asupra ultimelor obiective ce li s'au propus.

Comunicarea aceasta a fost făcută de bună seamă spre a se putea adăoga că cu aceasta ultimele pregătiri germane în războiul contra Angliei ar fi terminate.

Ziarul turcesc „Tan"
despre modul cum s'ar putea rezolva problema româno-ungară

Istanbul, 22 (Telegraph Orient). — Ziarul „Tan" ocupându-se de tratativele româno-ungare scrie între altele: „Între granițele actuale româno-ungare și insulele minorității ungare în Ardeal există zone foarte întinse locuite de români. Deci, de îndată ce se pune cazul fixării frontierelor noui pe baza principiului naționalităților dificultățile se ivesc dela sine. Problema nu poate fi aranjată prin cedarea unui teritoriu mai mare sau mai mic între România și Ungaria ci numai printr'un schimb de populație care ar putea lichida trecutul".

FOC!

Bateriile grele ale artileriei marinei germane instalate pe coasta Canalului Mânecei în fața insulelor britanice

ȚINUTUL ROMÂNESC AL BIHORULUI
VECHIMEA ELEMENTULUI ETNIC MAJORITAR ROMÂN

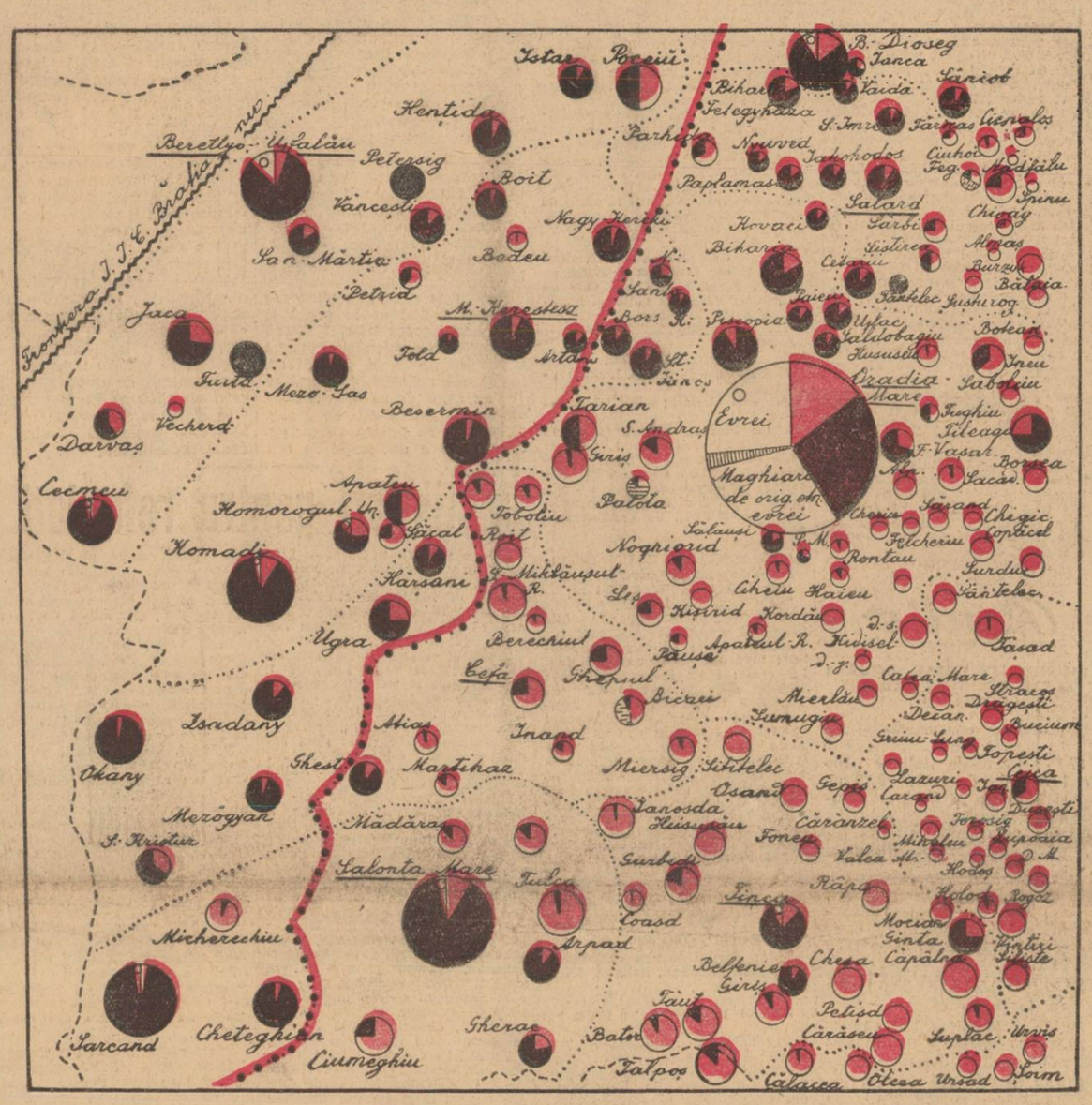

Hartă întocmită de colonelul C. Zagoriț

Sectorul român ORADEA-SALONTA MARE și sectorul dela vestul frontierei ungaro-române până la frontiera fixată în tratatul dela 4 August 1916 dintre România și puterile aliate. ROȘU: Români. NEGRU: maghiari

Ținutul Bihorului, partea ce s'a atribuit României prin Tratatul dela Trianon, pe temeiul principiului etnic, din fostul comitat cu același nume, este unul din cele mai vechi ținuturi românești, în care găsim urmele voevodatelor knezatelor românești dinainte de apariția triburilor maghiare în câmpia Dunării mijlocii.

In văile Crișului repede, Crișului Negru și al Bargăului, pulsează de zeci de veacuri aceeaș viață românească.

După războiul din 1916-1919 ungurii au încercat să conteste vechimea românilor din acest ținut, pretinzând că românii s'au infiltrat mult mai târziu în văile Crișului. Totuși, vechimea elementului etnic român și întinderea blocului etnic român până în valea Tisei este confirmată în actele, registrele și documentele ungurești și vieneze ce s'au păstrat după invazia Tătarilor din 1241 și ocupația turcească din sec. XVI și XVII.

In marea monografie a Ungariei ce a fost întocmită cu prilejul serbării „mileniului" Ungariei, în 1901, prefațată de Tisza Koloman, găsim trecute numeroase comune românești în diplomele, registrele, actele și documentele vechi maghiare și vieneze, care dovedesc existența lor străveche.

Numai în comitatul Bihor sunt trecute în această vastă monografie 76 de comune vechi românești. Iată câteva nume de comune românești, care documentar s'a dovedit că existau în sec. XII și XIII: Ineul de Criș, menționată în anii 1185 și 1203, ca proprietate a primatului de Strigoni; Felcheriu și Cheriul, trecute în „Registrum" din Oradea în anul 1241; Chisirid (1273); Cheresig a făcut parte în 1284 din moșia lui Lorand, voevodul Transilvaniei; Cuicșid (1283); Cordău aparținea în sec. XIII de moșia Episcopiei Romano-Catolice din Oradea; Villa Marcelli (tradus în actele ungurești Marcihaza); Dubricionești, Mădărași, Borot, Miersig, Olcea, Homorod, Piestiș, Rontău, Roit, Soimuș, Petreasa, Săcădat, Săud, Tămașda, Tulca, Ghirișul de Criș, Haieu, Chefa, Cheniș, Rogoz de Beliu, Birtin, Borcea, Lugașul de Jos, Atiaș și altele menționate în documentele din sec. XIII-lea.

In toate hărțile vechi găsim apoi trecute cu numiri românești părți din hotarele comunelor bihorene străvechi românești, care s'au păstrat chiar în cazul când numirile acestor comune au fost maghiarizate. Așa sunt numirile Cânepiște, Făget, Dumbrava, Rovina, Pârloge(le), Cosmăneasa, Valea Mare, Valea Mică, Valea Seacă, ș. a.

Până și în monografiile fostului comitat al Bihorului, întocmite de maghiari, cu câțiva ani înainte de războiul mondial, sunt trecute aceste numiri vechi românești.

Notăm că toate cele 76 comune sunt pomenite în documentele vechi din acea epocă, — acte oficiale de ordin administrativ, sau de partaj — ca fiind comune curat românești, sau aparținând unor nobili români, cum sunt comunele: Pestiș, amintită în sec. XIII, ce a aparținut nobilului român Toma de Borșa; Chiribiș, existentă în 1373, ce a aparținut moșierului Domoșlău Nicolae; Digir, trecută ca „posessio valaharius" ș. a.

Reese din aceste documente, că elementul etnic român în ținutul Bihorului este adânc înrădăcinat din vremurile îndepărtate când a luat naștere poporul românesc și cu toate urgiile ce s'au abătut în cursul veacurilor, asupra-i, sub forma de invazii barbare, de războae, sau de ocupațiuni străine, el a rămas neclintit pe solul strămoșesc, ca o avangardă a neamului românesc pe văile Crișurilor și ale Bargăului. Abia mai târziu s'au infiltrat elemente maghiare în număr neinsemnat în câteva sate și în orașele Oradea și Salonta.

Din regiunea muntoasă și până în mijlocul câmpiei, în zona frontierei, de-alungul cursurilor Crișului Repede, Crișului Negru și Bargăului, comunele românești se țin lanț până la frontieră, afară de o parte din comunele plășei Săcueni, unde în ultimul timp s'au infiltrat maghiari. In această plasă sunt însă și comune locuite de numeroși români. Pe partea stângă a Crișului, deasemenea populația satelor este în totalitate românească, — cu excepția a șapte sate locuite de maghiari.

Elementul etnic român a fost totdeauna majoritar în acest ținut, — după cum se poate face dovada cu cele mai importante lucrări statistice și etnografice oficiale

(Continuare in pag. 2-a)

CERCURILE AUTORIZATE GERMANE DESPRE MERSUL TRATATIVELOR DELA CRAIOVA ȘI T.-SEVERIN

Prin telefon dela corespondentul nostru particular

Berlin, 22. — Cu toate că s'a dovedit că știrea răspândită în cursul nopții trecute despre încheerea definitivă a tratativelor dela Craiova a fost prematură, se poate totuș anunța aci, o apreciere pozitivă a mersului acestor tratative.

Aceasta reese dealtminteri și din faptul că forurile autorizate germane confirmă acordul pozitiv realizat între România și Bulgaria din punct de vedere material și anume în ce privește părțile tehnice, chiar dacă, după cum se spune aci, mai e necesar să fie soluționate diverse chestiuni într'adevăr complicate.

Trebue deasemenea observat că știrile puse în circulație în cursul nopții trecute, corespund cu aprecierile unui organ despre care s'a dovedit și în trecut că e în'rebuințat spre a face comunicări inspirate și care a subliniat că prin acordul realizat oamenii de stat români au dovedit, ca și partenerii lor bulgari, deplină înțelegere pentru misiunea ce li s'a încredințat, găsind o soluție care corespunde cu principiile fundamentale aprobate de conducătorii politicii externe germane.

Tendințele atribuite acestor observații se oglindesc dealtminteri într'un anumit sens și într'o desmintire dată de forurile autorizate germane unor știri în legătură cu problema ungară, care e urmărită bine înțeles acum cu cel mai viu interes.

S'a spus anume, din sursă străină, că România ar fi propus arbitrajul Reichului pentru rezolvarea problemei româno-ungare.

Cercurile autorizate dela Wilhelmstrasse, nu numai că desmint această știre, dar subliniază în acelaș timp că n'au niciun motiv să creadă că părțile în cauză ar vrea să renunțe să-și îndeplinească misiunea de a rezolva ele însele chestiunile ce le privesc.

SCOPUL ITALIEI ESTE
DE A GONI PE ENGLEZI DIN AFRICA
OCUPAREA SOMALIEI E CONSIDERATĂ CA UN INCIDENT AL UNOR MARI OPERAȚII DE RĂSBOIU

Prin telefon dela corespondentul nostru particular

Roma, 22 August.— Presa italiană continuă să scoată în relief cucerirea Berberei și comentariile presei străine, care arată valoarea trupelor italiene. In timp ce continuă ocuparea teritoriului rămas din Somalia, pe toate celelalte fronturi africane se observă o intensă activitate de pregătire ce va permite noui strălucite victorii.

Despre această intenție a italienilor, articolul de fond din ziarul „Telegrafo" arată că din telegrama Ducelui către vice-regele Etiopiei se observă că ocuparea Somaliei e considerată ca un inceput al operațiilor de război ce vor fi mult mai mari și care vor duce la o modificare mai profundă a repartiției teritoriului Africei. Articolul se încheie astfel: „Italia nu se mulțumește cu Berbera. Ea ținteșe pe liniile din Africa acea colosală ipotecă, pe care Anglia a pus-o contra oricărui drept sau necesități, Italia tinteșe să gonească pe englezi din Africa. Imperiul englez african, creiat de aviditatea englezilor, va fi distrus ca o lege fatală a vieții".

E. C.

RUSIA A RESTITUIT
O FÂȘIE DE TERITORIU FINLANDEI

Helsinki, 22 (Rador). — Corespondentul agenției D. N. B. anunță că în urma negocierilor finlandezo-sovietice, URSS a restituit Finlandei o fâșie de teritoriu, lungă de opt kilometri pe o adâncime de doi kilometri. Astfel, a revenit Finlandei comuna Nautjaervi.

In cercurile oficiale din capitala Finlandei se subliniază că toate problemele în legătură cu traseul frontierei au fost soluționate prin concesiuni reciproce.

ARGENTINA REVENDICĂ
INSULELE MALUINE

Rio de Janeiro, 22 (Rador). — Corespondentul Agenției D. N. B. anunță:

D. Leopold Mello, șeful delegației Argentinei la conferința din Havana, a subliniat, Miercuri, odată mai mult, revendicările Argentinei, cu privire la insulele Maluine. D. Mello a declarat, cu privire la intențiile englezilor în ceeace privește cedarea diferitelor baze Statelor Unite, că Argentina a insistat la conferința din Havana că insulele Maluine trebuesc să fie considerate ca proprietatea Argentinei și nu a Marei Britanii.

De aceea, insulele Maluine nu pot să fie cuprinse în deliberările cu privire la viitorul proprietăților europene în America.

CIOCNIRE DE TRENURI IN IUGOSLAVIA

Belgrad, 22 (Rador). — Corespondentul agenției DNB anunță că, în noaptea de Miercuri spre Joi, două trenuri de marfă s'au ciocnit în apropiere de Vinkovce, blocând întregul trafic.

Orientul-express ca și rapidul de noapte din Zagreb au sosit la Belgrad cu câte șase ore întârziere. Pagubele sunt însemnate, dar nu sunt victime.

PUTERILE AXEI VOR SĂ POARTE CU O EXTREMĂ STRĂȘNICIE RĂZBOIUL DE BLOCADĂ IMPOTRIVA ANGLIEI

Berlin, 22 (Rador). — **Corespondentul agenției „Stefani" anunță:**

Corespondenții politici și diplomatici ai ziarelor subliniază faptul că nota adresată de către Italia țărilor neutre cu privire la blocada împotriva Marii Britanii, este o nouă dovadă că puterile axei voesc a purta cu o extremă strășnicie, războiul de blocadă împotriva Angliei care a voit să impue acest război, populațiilor acestor țări neutre.

Or este inadmisibil ca țările puteri să ceară acum pentru Anglia un tratament omenesc, tratament pe care în trecut niciodată ele nu au cerut Marei Britanii să-l aplice altora.

IN LARGUL APELOR

Cu mare viteză spre inamic